



Praha 6. 9. 2002

45

Výskyt tuberkulózy v ČR v roce 2001

Počet případů onemocnění tuberkulózou je v České republice statisticky sledován dlouhou řadou let. Od roku 1959 vychází každoročně publikace s podrobnými analýzami výskytu, rozšíření a léčby nemoci.

Sběrem dat o tuberkulóze a jiných mykobakteriózách je od roku 1997 pověřena hygienická služba, která získává údaje prostřednictvím systému koordinátorů. Státní zdravotní ústav vede Informační systém bacilární tuberkulózy; na úrovni hygienické služby dochází k porovnání všech získaných údajů a ty jsou potom zařazeny do Registru tuberkulózy, jehož správou je pověřen Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR.

Epidemiologická situace TBC

V roce 2001 bylo nově hlášeno 1 350 případů onemocnění tuberkulózou; ve srovnání s rokem 2000, kdy bylo hlášeno 1 442 případů, je to o 92 onemocnění (6 %) méně. V přepočtu na 100 tis. obyvatel došlo k meziročnímu poklesu ze 14,0 na 13,1 případu. Od roku 1996 se každým rokem nepřetržitě mírně redukuje výskyt nemoci.

Hlášená onemocnění tuberkulózou zahrnují nově zjištěné případy, kterých bylo 1 291 a recidivy - těch se vyskytlo 59 (4 %). Z hlášených onemocnění bylo 854 bakteriologicky ověřeno (63 %), z nově zjištěných 828 (64 %). Nejčastěji zasaženým orgánem bylo dýchací ústrojí – 1 185 případů (88 %), z toho plíce v 1 045 případech (82 %). Mimoplicní tuberkulóza dýchacího ústrojí se vyskytla u 140 pacientů (12 %). Nejčastějším případem byl tuberkulózní zánět pohrudnice (50 případů), dále tuberkulóza nitrohrudních uzlin (25 případů) a ostatní TBC dýchacích orgánů (65 případů).

Onemocnění jinou tuberkulózou než dýchacího ústrojí se v roce 2001 vyskytlo ve 165 případech, tj. 1,6 nemocných na 100 tis. obyvatel, z toho 163 bylo nově zjištěných onemocnění a 2 recidivy; ze 165 případů bylo 71 bakteriologicky ověřeno. Nejčastějším typem tohoto onemocnění byla tuberkulózní periferní lymfadenopatie (66 případů), tuberkulóza močové a pohlavní soustavy (34 případů) a dále tuberkulóza kostí a kloubů (31 případů). Ve srovnání s rokem 2000 došlo v roce 2001 k celkovému poklesu jiné tuberkulózy než dýchacího ústrojí o 33 případů (17 %).

Stejně jako v minulých letech je onemocnění tuberkulózou více než dvakrát častěji diagnostikováno u mužů než u žen, a to zejména vlivem onemocnění tuberkulózou dýchacího ústrojí (799 mužů, 386 žen). V obou skupinách došlo k poklesu počtu případů

ve srovnání s rokem 2000. Jiná TBC než dýchacího ústrojí je naopak častější u žen (2,1 případu na 100 tis. žen a 1,1 případu na 100 tis. mužů). U obou pohlaví je výskyt onemocnění tbc nejvyšší ve věkové kategorii nad 75 let.

Z hlediska územního uspořádání má dlouhodobě nejvyšší výskyt TBC Karlovarský kraj (22,3 onemocnění na 100 tis. obyvatel) a Moravskoslezský kraj (20,5); vyšší počet případů než je průměr republiky (13,13) má Ústecký kraj (16,0), Plzeňský kraj (14,51), hl. m. Praha (14,48) a Středočeský kraj (13,45). WHO a EU považují za kritérium nízké prevalence 20 onemocnění na 100 tis. obyvatel, tuto hranici v ČR překračují pouze 2 kraje.

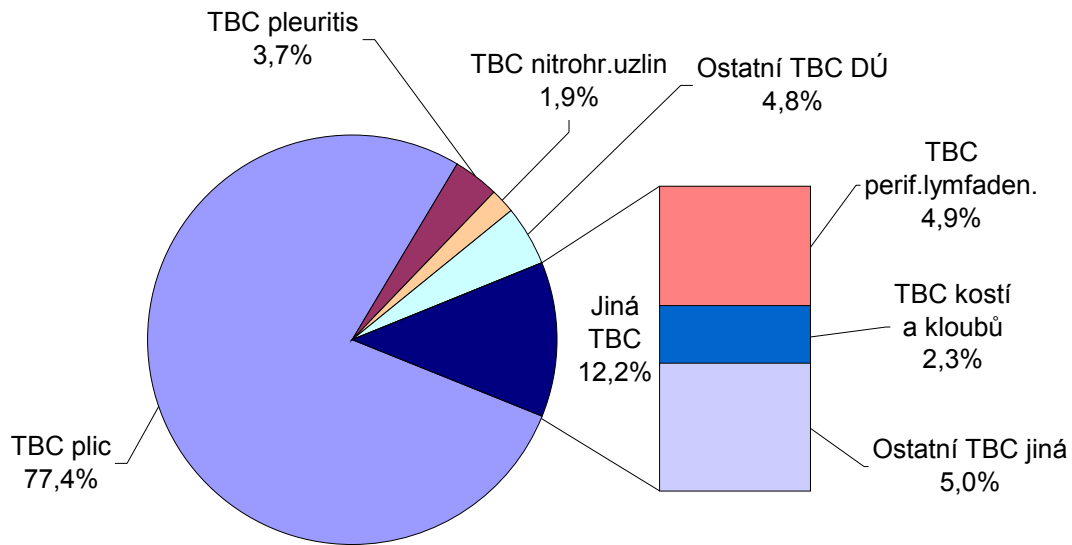
V roce 2001 bylo registrováno 193 cizinců nemocných tuberkulózou, tzn. 14 % ze všech TBC onemocnění. Proti roku 2000, kdy bylo registrováno 143 cizinců s 10 % podílem na této nemoci, došlo ke zvýšení výskytu onemocnění u cizinců o 14 % a zvýšení jejich podílu na celkové TBC nemoci o 4 %. Nejvíce nemocných pocházelo z Ukrajiny (54), Vietnamu (38) a ze Slovenska (23). Mezi bezdomovci bylo zjištěno 21 případů pouze plicní tuberkulózy.

Na tuberkulózu zemřelo 71 lidí, z toho 65 osob nebylo léčeno antituberkulotiky. Nejvyšší úmrtnost byla ve věkové kategorii nad 65 let (40 osob, tj. 56 %). ČSÚ uvádí 94 úmrtí na TBC.

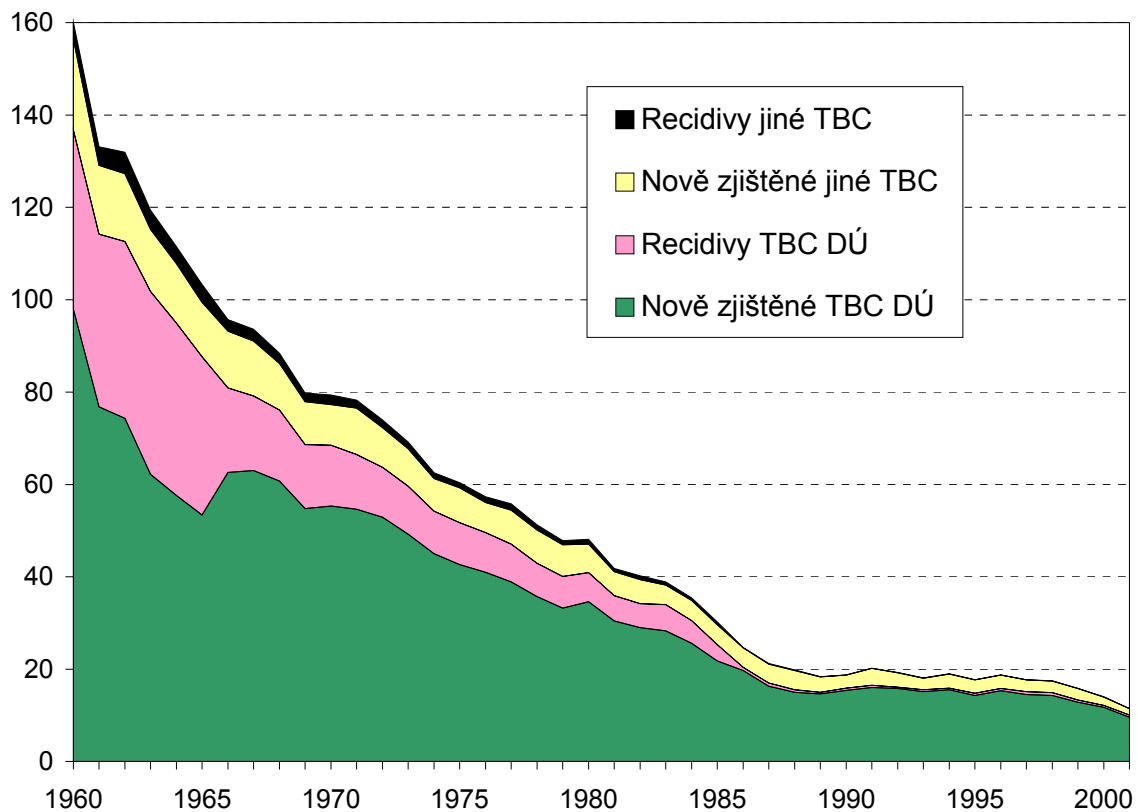
Situace v prevalenci a incidenci tuberkulózy byla v roce 2001 nejlepší v celé sledované historii, bylo zaznamenáno nejméně případů. Závažný je rostoucí počet onemocnění mezi cizinci.

Vypracovala: Ing. Alena Ondračková

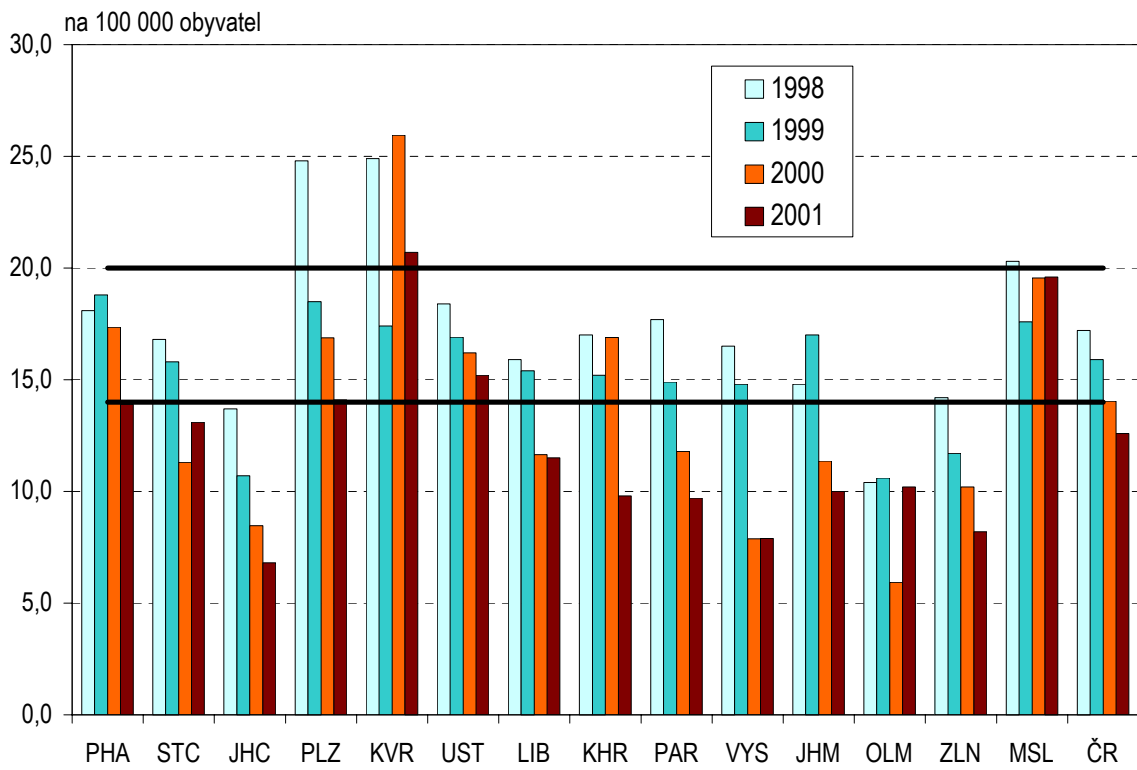
Struktura hlášené TBC podle diagnóz



Vývoj počtu hlášených onemocnění TBC na 100 000 obyvatel

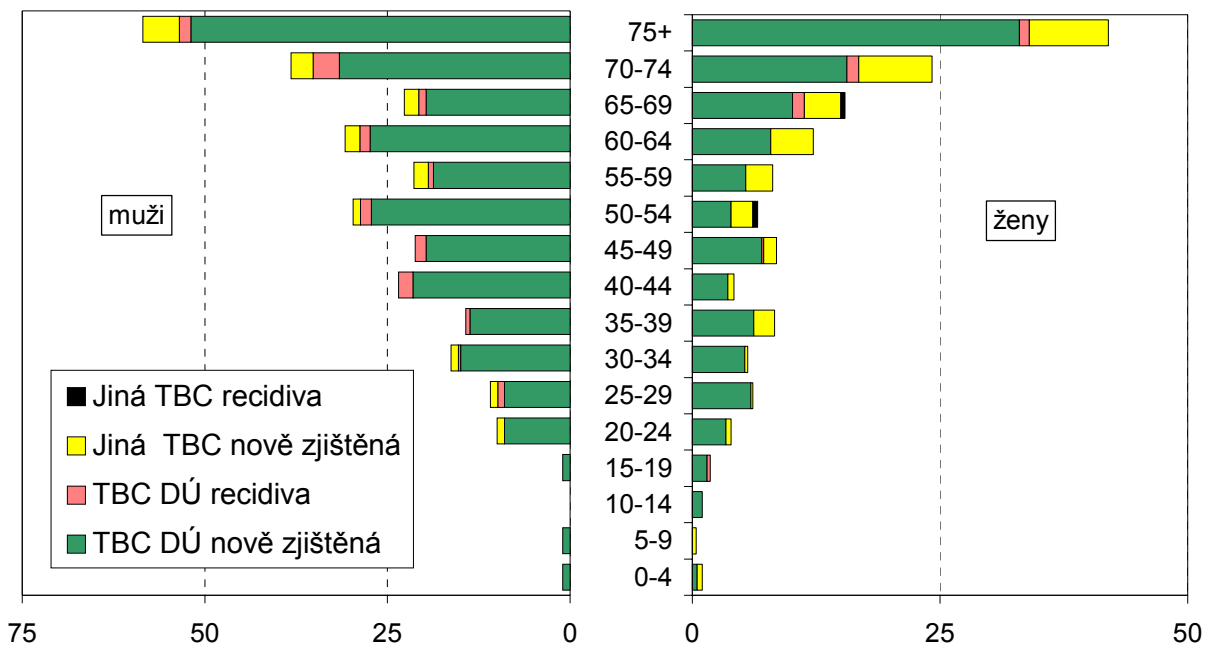


Vývoj incidence TBC podle krajů



Struktura TBC podle věku

na 100 000 mužů/žen



Počet hlášených onemocnění TBC na 100 000 obyvatel

